ÅRSMELDING

2001

Den offentlige tannhelsetjenesten i Rogaland

Den offentlige tannhelsetjensten i Rogaland

Den offentlige tannhelsetjensten i Rogaland (DOT-Rogaland), har pr jan 2002 tilsammen 234 tannlege-, tannpleier- og tannhelsesekretærstillinger fordelt på 49 tannklinikker i 7 distrikter. Hvert distrikt ledes av en overtannlege. Fylkestannlegekontoret har det overordnede ansvaret for den daglige driften.
Tannhelsetjenesten driver tannlegevakt i Stavanger på lørdager, søndager og helligdager.

Tannhelsetjensten er den tjenesteyttingen, bortsett fra offentlige kommuniksajon, som har størst kontakt med befolkningen. I 2001 var 129.292 rogalendinger under tilsyn av tannhelsetjenesten.

Mål og oppgaver for tannhelsetjenesten

Lov om tannhelsetjensten (1983) pålegger fylkeskommunen oppgaver som:

- Spre opplysning og øke interessen for hva den enkelte og samfunnet kan gjøre for å fremme tannhelsen.
- Ansvar for at tannhelsetjenester, medregnet spesialisttjenester, i rimelig grad er tilgjengelige for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket.
- Organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen
- Nødvendig forebygging og behandling til prioriterte grupper. Det skal gis et regelmessig og oppsøkende tilbud, i nevnte prioriteringsrekkefølge, til:
  a) barn mellom 0 og 18 år
  b) psykisk utviklingshemmede
  c) eldre, langtidssyke og uføre i institusjoner og hjemmesykepleie
  d) ungdom som fyller 19 og 20 år i behandlingsåret.
  I tillegg får følgende pasientgrupper tilbud etter vedtak i Fylkestinget:
  e) fanger, pasienter i psykiatriske institusjoner, personer innenfor rusomsorgen, eldre og langtidssyke i pleie av pårørende.
  I den utstrekningen budsjettet krever det og klinikkene har ledig kapasitet og tilgang på pasientgruppen, behandles også
  f) voksne betalende pasienter.

Noen av målene i **Delplan for tannhelsetjenesten 2002-2006** er å:

- Sette befolkningen i Rogaland i stand til å opprettholde et tilfredsstillende tannsett hele livet.
- Gjøre tannhelse og tjenestetilbud, så langt som råd er, uavhengig av medisinske, sosiale og geografiske forhold.
- Resultatlikhet, definert som tannhelse som er funksjonelt og estetisk tilfredsstillende ut fra individuelle forutsetninger og behov.

Budsjettmål for 2001:
Tilbud til alle i gruppene a-e, i tannhelsetjenesteloven.
Pasientinntekter på 24,6 millioner kroner.

Målsetningene for 2001 er i all hovedsak oppfylt.
I enkelttilfeller kan nok personellmangel og ledige stillinger i perioder gi forskjeller i tjenestetilbudet. Det er ønskelig med bedre dekning av spesialisttjenester, spesielt oral kirurgi. En klarere prioritering av forebyggende tiltak er og ønskelig.

Vurdering av driften for 2001

Årsoppgjøret viser at driften i året har vært svært god. Tjenesteproduksjonen har vært høyere enn forventet og ressursbrukern lavere enn forutsatt for å oppnå dette resultatet.
Også sammenlignet med andre fylkeskommuner er resultatet godt.
Personalet har også dette året gjort en stor innsats, langt utover det en kan kreve. Brukerne, og fylkeskommunen spesielt, nyter godt av denne innsatsen.
Driften i 2001 har ytterligere styrket grunnlaget for en positiv utvikling i tjenesten og mulighetene til å ta fatt på nye utfordringer.

Økonomi

Resultatet for 2001 er på 293.000 kr, etter at det opprinnelig budsjett ble redusert med 1 mill ved revisjon i oktober 2001. I tillegg kom en ekstra innbetaling til KLP på 3,1 mill. Nettoresultat ville ellers vært på ca. 4,4 mill.

	Budsjett 2001	Regnskap 2001	Regnskap 2000	Budsjett avvik 2001
Lønn/sos.utgifter	88 085	89 514	84 200	-1 429
Kjøp av varer og tjenester	27 938	28 957	30 205	-1 019
Finansieringstransaksjoner	2 474	2 498		-24
Sum utgifter	**118 497**	**120 969**	**114 405**	**-2 472**
Salgs og leieinntekter	27 067	27 959	26 086	892
Overføringer	3 868	5 741	5 434	1 873
Sum inntekter	**30 935**	**33 700**	**31 520**	**2 765**
Resultat	**87 562**	**87 269**	**82 885**	**293**

Behandlingsomfang

Mål for tjenesteomfang er definert i årlig driftsplan og budsjett.
Tannhelsetjenesten har også i 2001 hatt store rekrutterings- og stabiliseringsproblemer.
Til sammen har 36 årsverk stått ledige, hvorav fordelingen mellom yrkesgruppene er:

- 21,20 % av tannlegestillingene
- 23,45 % av tannpleierstillingene
- 8,40 % av tannhelsesekretærstillingene.

De vakante stillingene har gått utover tilbudet til gruppe F, hvor ca. 300 færre var under tilsyn i 2001 enn i 2000. Pasientinntektene er økt med 1,7 millioner. Det skyldes takstøkningen fra sosial- og helsedepartementet i juni og fra tannhelsetjenesten i september 2001.

	MÅL 2001	RESULTAT 2001
Antall under tilsyn Gr A	90 000	95 305
% under tilsyn Gr A		96 %
Antall behandlet Gr B	1 000	1 162
Antall under tilsyn Gr C	3 500	3 653
Antall under tilsyn Gr D	7 500	7 871
% under tilsyn Gr D		84%
Antall behandlet Gr E	500	825
Antall under tilsyn Gr A - E	**102 500**	**108 816**
Antall under tilsyn Gr F	23 000	20 476
Antall under tilsyn Totalt	**125 500**	**129 292**
Pasientinntekter	**24,6 millioner**	**25,5 millioner**

Tilbudet til de prioriterte gruppene i 2001 viser en økning på 7 316 i forhold til budsjettet og driftsplanen. Pasienter under tilsyn er enten undersøkt, behandlet, eller på forlenget innkallingsintervall (planlagt ikke innkalt).

Totalt antall i gruppene B og C er svært vanskelig å fastslå som følge av usikre tall/oppgaver fra kommunene om hvem som har krav på tilbudet. Tilbudet til gruppe E er gitt til pasienter i gruppen som har etterspurt det. Dette inkluderer også metadonpasienter, som har fått tilbud om tannbehandling igjennom uteseksjonen.

Antall pasienter under tilsyn og pasientinntekter fra 1990 til 2001:

Gruppe	1990		1995		1998		1999		2000		2001	
	antall	%	antall	%	antall	%	antall	%	antall	%	antall	%
Gruppe A (1 til 18 år)	84 299	95	93104	99	94886	97	94748	96	94494	96	95 305	96
Gruppe B	759	84	829	96	1018	93	968	87	1035	92	1162	
Gruppe C	4 323	81	1607	21	3735	85	3628	84	3892	91	3653	
Gruppe D	7 913	76	3673	38	8478	88	8237	86	8136	85	7871	84
Gruppe E	745		708		897		770		811		825	
Sum pri. klientell	**98.039**		**99.921**		**109.014**		**108.351**		**108.368**		**108.816**	
Voksne uprioriterte	15 469		23024	10	22392	9,3	20469	8,4	20756	8,4	20 476	8,3
Totalt	**113.508**		**122.945**	**35**	**131.406**	**36**	**128.820**	**35**	**129.124**	**35**	**129.292**	**34**
Pas. inntekter i mill.	**11,8**		**22,9**		**24,8**		**25**		**23,8**		**25,5**	

Produktivitet i Tannhelsetjenesten i Rogaland

Kostnad pr. prioritert klientell under tilsyn (justert til 2000 kroner):

	1988	1990	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Nettoutgift tannhelse	74 867	76 563	68 071	70 811	70 945	73 995	74 384	77 725	80 787	82 885	**83 889**
Antall prioritert klientell	90 792	98 039	103 211	105 997	99 921	111 372	110 316	109 014	108 351	108 368	**108 861**
Kostnad pr. prioritert klientell i Rogaland	825	781	660	668	710	664	674	713	746	765	**770 kr**
Landsgjennomsnitt	920	977	890	885	878	906	913	930	950	945	

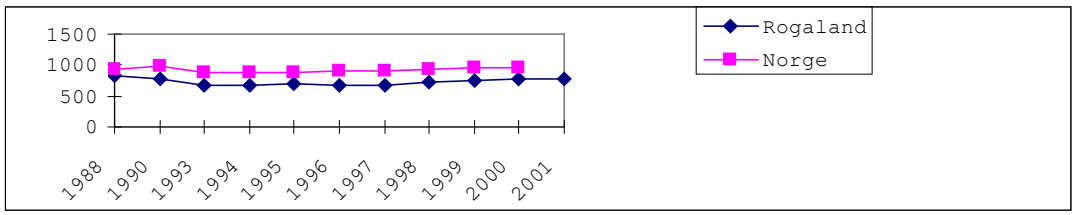

Utgiftene pr. prioritert klientell har økt noe i Rogaland fra 1998, som følge av økte lønnsutgifter. I 2000 var landsgjennomsnittet 23,5 % høyere enn Rogaland.

Produktivitet pr. tannlegeårsverk:

		Produktivitet pr. tannlegeårsverk		Produktivitet pr. tannlegeårsverk, korrigert for tannpleierressurs	
År	**Årsverk**	**Under tilsyn**	**Inntjent i kr***	**Under tilsyn**	**Inntjent i kr***
1990		1294	170 398	1247	159 440
1992		1357	254 987	1283	233 897
1994	204,5	1428	279 966	1346	256 272
1996	203,2	1470	291 838	1375	264 937
1998	208,0	1453	314 976	1359	285 909
1999	207,8	1518	315 017	1388	279 573
2000	203,1	1518	306 314	1414	276 907
2001	**196,3**	**1577**	**321 931**	**1465**	**290 284**

** Justert til 2000 kr*

Etter en liten nedgang i inntjening pr. årsverk i 2000, viser tallene for 2001 økning både i antall under tilsyn og inntjening pr. tannlegeårsverk. På tross av en stor andel nyutdannede tannleger og at bemanningssituasjonen har vært vanskelig i 2001 også.
I disse tallene ligger også det faktum at flere pasienter blir satt på forlengede innkallingsintervall enn tidligere.

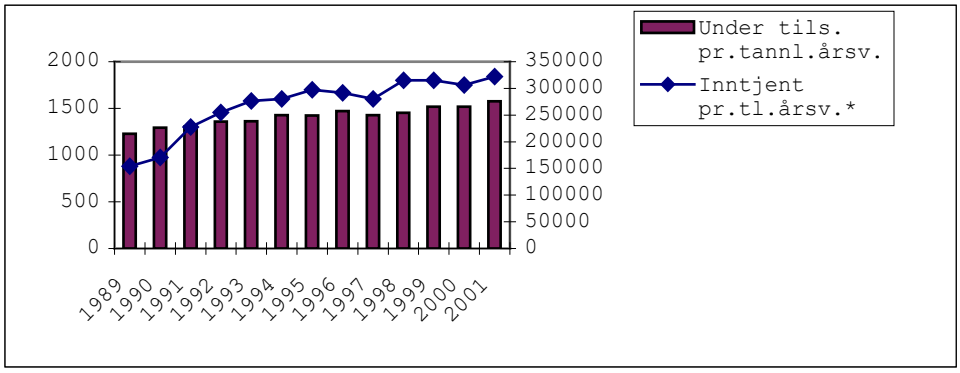

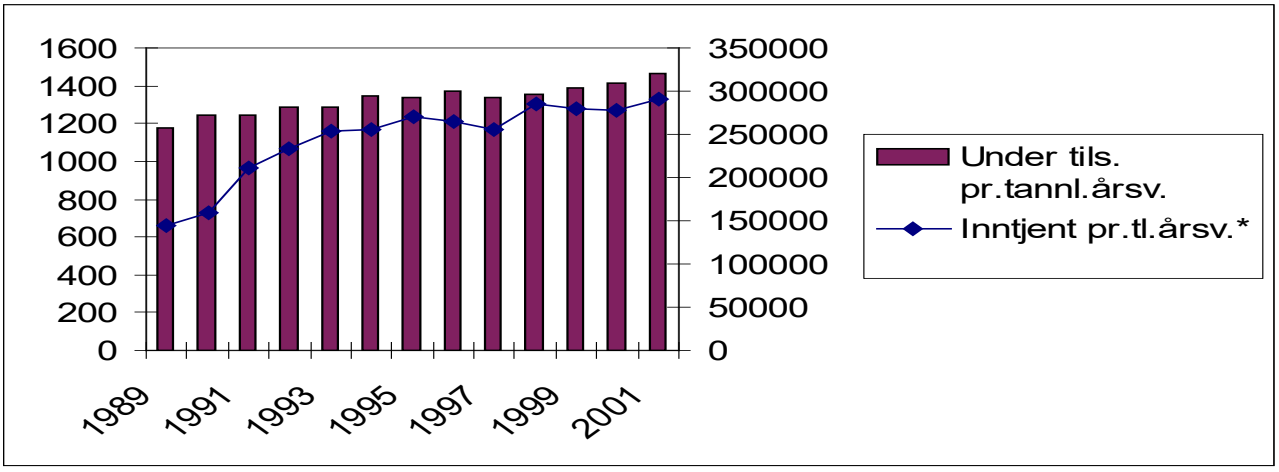

Tannhelseutvikling

- Innrapporterte tall fra 2001 viser en svak forverring for indikatorårskullene.
- Data fra Rogaland er fortsatt noen svakere enn landsgjennomsnittet.
- Tilveksten av karies for 18-åringene har vært tilnærmet lik siden 1986, etter en liten nedgang i 1998-2000.
- Det er fremdeles store forskjeller mellom distriktene i Rogaland, med Haugesund/Karmøy som gjennomgående dårligst, og Stavanger og Sandnes som best.
- Tannhelsen er god for gjennomsnittet, med det er fremdeles barn og ungdom med mye karies (tannråte).

Tannhelsemål og resultat:

Indikator årskull	Parameter	Mål 1998	Resultat 1998	Resultat 2000	Resultat 2001
5 år	% med dmft* = 0 Ingen distrikt under	65 % 60 %	67 % 56 %	58 % 47 %	57 % 43,6 %
12 år	Gjennomsnitt DMFT** Variasjon i DMFT mellom distrikt % med DMFT < 5	< 2,1 < 10 % 90 %	1,75 41 % 90 %	1,72 42 % 90 %	1,81 1,33-2,35 88,8 %
18 år	Gjennomsnitt DMFT Variasjon i DMFT mellom distrikt % med DMFT < 10	< 7 < 10 % 75 %	6,2 30 % 77 %	5,55 39 % 81 %	5.61 4,44-7,04 80,7 %

**dmft=antall melketenner som har karies, fyllinger eller er mistet p.g.a. sykdom.*
***DMFT = antall permanente tenner som har karies, fyllinger eller er mistet p.g.a. sykdom.*

Det er ikke tatt hensyn til hvordan forlengede innkallingsintervall påvirker resultatene. Forlengede innkallingsintervall betyr at en del av de med best tannhelse ikke er undersøkt og dermed ikke er med i statistikken.

5-åringer som ikke har hatt karies (tannråte) i %:

	Rogaland	Norge
1985	49 %	47 %
1990	62 %	61 %
1995	63 %	65 %
1996	64 %	68 %
1997	65 %	70 %
1998	67 %	69 %
1999	65 %	67 %
2000	58 %	62 %
2001	**57 %**	

Det har vært en markant negativ endring de siste årene i antall 5-åringer uten karies. Det er store variasjoner mellom distriktene, fra 43,6 % i Haugesund/Karmøy til 63,7 % i Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke. .

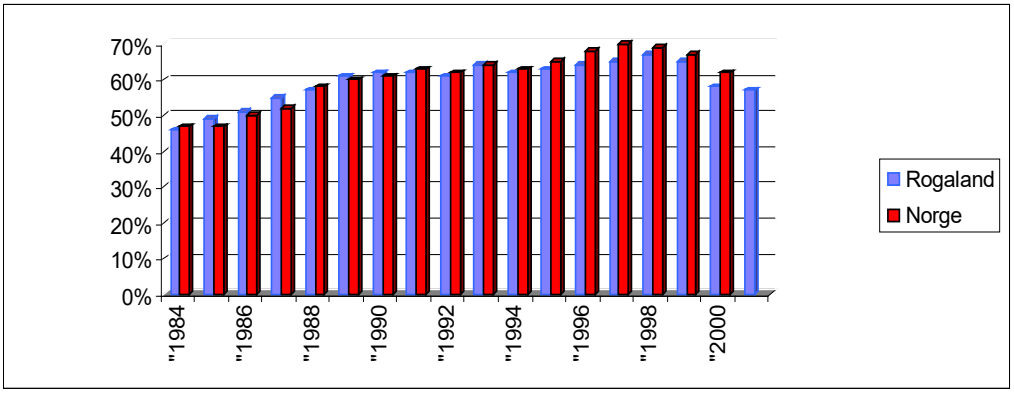

Spesialisttjenester

Spesialistkompetanse i tannhelsetjenesten i Rogaland er stort sett dekket av privat praksis. Den offentlige tannhelsetjenesten har to spesialister. Spesialisten i kjeveortopedi (tannregulering) er lokalisert på tannklinikkene Vigrestad og Bjergsted. Spesialisten driver og veiledning og service ovenfor andre tannklinikker.

Spesialisten i periodonti (tannkjøttsykdommer) er lokalisert i Stavanger og driver allsidig henvisningspraksis med hovedvekt på periodontalsykdommer, kirurgiske inngrep, protetikk og implantatbehandling, både på prioriterte og uprioriterte grupper. Øvrige tjenester innen oral kirurgi kjøpes fra privat praksis på SiR.

Innsatte implantater:

	Fiksturer	Pasienter
1997	27	21
1998	38	21
1999	30	20
2000	25	23
2001	25	18

Under kjeveortopediske behandling:

	Pasienter
1998	270
1999	410
2000	612
2001	630

Behandling i narkose og lystgass

DOT-Rogaland gir et tilbud om behandling i narkose i samarbeid med FiH og SiR. Ventetiden for slik behandling har vært henholdsvis 3 og 6 måneder i 2001.

For tannbehandling i lystgass finnes utstyr og personell på tannklinikker i Haugesund, Sandnes, Stavanger, Bjergsted, Tjensvoll og Varhaug. Tilbudet gis til alle grupper pasienter. Denne behandlingen ble midlertidig stanset etter målinger av lystgasskonsentrasjonen i tannlegens pustesone, som langt overskred den administrative normen. Nye avsug er montert for å redusere utslippene, men nye målinger fra HMS avdelingen viser at en fortsatt ligger noe over normen. Når og i hvilken form tilbudet skal gjenopptas, må tas i samråd med fylkestannlegen, arbeidstilsynet og HMS avdelingen.

	Lystgass	Narkose	
		FiH	SiR
1999	93	51	92
2000	163	40	110
2001	74	42	112

Tannlegevakt

Tannlegevakten ved Tannklinikken Stavanger Sentrum har vært drevet siden mars 2000. Den er åpen lørdager, søndager og helligdager fra kl 1300 til 1700, og er bemannet med tannhelsepersonell fra DOT. I 2001 søkte 1146 pasienter hjelp, hvorav 297 var prioriterte grupper. Det har tidvis kommet kritikk i form av avisoppslag for lange ventetider på vakten. Tannlegevakt i Haugesund ved tannklinikken Haugesund Sentrum vil stå ferdig våren 2002, etter en mindre ombygning.

Overtidspraksis

Avtale om overtidspraksis er kommet i gang etter ønske om å leie klinikkene etter ordinær arbeidstid. Overtidspraksis forutsetter full stilling i tannhelsetjenesten og er tidsavgrenset. Denne praksisen må ikke gå utover inntjeningen og driften slik den er fastsatt i driftsplanene. Det skal føres eget regnskap for overtidspraksisen, og utbetalt lønn inkluderer feriepenger og inngår ikke i pensjonsgrunnlaget. Fylkeskommunen krever bare at ekstra utgifter til denne driften dekkes.
Tannlegene får 55 % av pasientinntektene, mens tannhelsesekretærene får 20 %.
5 tannpleiere og 16 tannleger har inngått slik avtale foreløpig.
I 2001 er det brukt ca 300.000 kr til kjøp av tjenester på prioritert klientell i overtidspraksis.

Kjøp av tjenester hos privat praktiserende

I kommunene Lund og Egersund er det i 2001 brukt ca 500.000 kr til kjøp av tjenester på prioritert klientell hos privat praktiserende tannleger. Disse pasientene er først screenet av tannpleier i tannhelsetjenesten.
Det er inngått en avtale med privat tannlege i Lund om videre kjøp av tjenester til prioritert klientell, inntil en har fått ansatt ny tannlege i tannhelsetjenesten.
Ellers kjøpes det tjenester innen oral kirurgi fra privat praksis på SiR, og akuttbehandling utført hos privat praktiserende tannleger utenom kontortid/vakttid på prioritert klientell når offentlig tannlege ikke er å få tak i.

Tidsbruk på prioritert og uprioritert klientell i DOT-Rogaland 2001:

	% av samlet tid til prioritert klientell	% av samlet tid til uprioritert klientell
Nord-Ryfylke	65	35
Haugesund/Karmøy	80	20
Sør-Ryfylke	61	39
Nord-Jæren/YtreRyfylke	75	25
Stavanger	82	18
Sandnes	86	14
Sør-Jæren	78	22
ROGALAND	**78**	**22**

Antatt gjennomsnittlig inntjening på 850 kr timen.

Tabellen er en beregning av tidsforbruket fordelt på prioritert og uprioritert klientell.
I Stavanger, Haugesund og Sandnes hvor dekningen av privat praktiserende tannleger er god, brukes 80 % av arbeidstiden på prioritert klientell. Mens det i distrikter hvor offentlig tannklinikk er eneste tilbud, brukes mer tid til uprioritert klientell. Det gjelder særlig i kommunene i Nord-Ryfylke og Sør-Ryfylke.
Tabellen og beregningene er en indikasjon på fornuftig ressursanvendes utfra et samfunnsøkonomisk syn.
Det er viktig for tannhelsetjenesten at en har behandling på uprioritert klientell for:

1) rekrutteringen og stabiliseringen av tannleger og tannpleiere som ønsker varierte arbeidsoppgaver
2) å beholde og utvikle kompetanse
3) behandling av uprioritert klientell gir erfaringsmessig økt produktivitet og gjør at tjenesten blir utsatt for konkurranse.

Som følge av økt andel i prioriterte grupper og ledighet i stillinger er andelen av uprioritert som kan behandles, for lavt i forhold til det som er ønskelig.

Klinikker og utstyr

Nye klinikker på Tananger (3 behandlingsrom) og Skudeneshavn (2 behandlingsrom) er tatt i bruk i 2001. Disse erstatter uhensiktsmessige klinikker samme steder.
Tannklinikkene Tjensvoll og Vigrestad samt et rom på tannklinikken Tau, er pusset opp.
Oppgradering av utstyr er videreført. Standarden må karakteriseres som god.
Nye klinikker er under bygging på Hommersåk og Klepp, og skal tas i bruk våren 2002.

It

Alle klinikkene skal pr januar 2002 kun benytte elektroniske pasientjournaler og digitalisere røntgen. Årsrapportering fra klinikkene i 2001, ble hentet ut fra OPUS.
Det siste halvåret har vært preget av nedbemanning av IT-avd etter statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten, og ført til forsinkelser i forhold til opprinnelige IT-planen for tannhelsetjenesten. Dette merkes og ved klinikkene som ikke får den brukerstøtten de trenger.
Intranettet mellom klinikkene fungerer enda ikke på ca 10 klinikker.

Tannhelsetjenestens webside har gjennomgått en oppdatering og forbedring mht design og redigeringsverktøy. Den skal primært brukes for jobbsøkere, og publikum. Den inneholder bl.a. linker til fagorganisasjoner, tannhelseinformasjon, lover og regler, klinikker, ledige stillinger og nyttige adresser.

Oppdatering fra folkeregisteret

Manglende oppdaterte opplysninger fra folkeregisteret på diskett førte i 2001 til at 3-åringene flere steder ikke ble innkalt i 2001. Tannhelsetjenesten får fra 2002 disse opplysningene på diskett, og dette betyr en forenkling av arbeidsrutinene for de ansatte og en kvalitetsikring av det oppsøkende tilbudet tannhelsetjenesten er lovpålagt å drive!

Personell

Personell i tannhelsetjenesten:

	Stillinger			**Personer**			**Årsverk vakant**		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001	1999	2000	2001
Fylkestannlegen	5,4	5,1	5,1	6	6	6	0	0,6	0,6
Overtannleger	7	7	7	7	7	7	0	0,1	0
Tannleger	94,45	95,85	97,1	100	104	102	16,6	17,6	22,0
Tannhelsesekr.	105,9	105	104,8	134	130	127	4,5	4,9	5,5
Tannpleiere	23,1	22,3	23,4	26	28	27	1,4	4,4	8,4
Totalt	235,85	235,25	237,4	273	275	269	22,5	27,6	36,5

Årsak til at tannleger har sluttet eller er i permisjon i 2001:

	Privat praksis	Offentlig annet fylke	Flyttet utlandet	Permisjon svangerskap	Permisjon sykdom	Videre utdanning
Antall tannleger	**6**	**3**	**4**			**1**

Personell i DOT-Rogaland pr. sept. 2001, fordelt etter alder (og kjønn for tannlegene):

	<30 år	30-34 år	35-39 år	40-44 år	45-49 år	50-54 år	55-59 år	60 + år	Totalt
Tannleger Kv	20	14	2	4	8	6	3	1	58
Tannleger M	6	3	3	2	4	13	5	6	42
Tannleger totalt	26	17	5	6	12	19	8	7	100
Tannpleiere	8	2	4	4	5	1	1		25
Tannhelsesekr.	20	6	10	15	27	18	15	12	123
Personell Totalt	**54**	**25**	**19**	**25**	**44**	**38**	**24**	**19**	**248**
% AV TOTALEN									
Tannleger Kv	34	24	3	7	14	10	5	2	
Tannleger M	14	7	7	5	10	31	12	14	
Tannleger totalt	26	17	5	6	12	19	8	7	
Tannpleiere	32	8	16	16	20	4	4	0	
Tannhelsesekr.	16	5	8	12	22	15	12	10	
Totalt	**22**	**10**	**8**	**10**	**18**	**15**	**10**	**8**	
% I ALDERSGRUPPENE									
Tannleger Kv	34	59	62	69	83	93	98	100	
Tannleger M	14	21	29	33	43	74	86	100	
Tannleger totalt	26	43	48	54	66	85	93	100	
Tannpleiere	32	40	56	72	92	96	100	100	
Tannhelsesekr.	16	21	29	41	63	78	90	100	
% Totalt i aldgr	**22**	**32**	**40**	**50**	**67**	**83**	**92**	**100**	

Alderssammensetningen på personalet viser at over 66 % av tannlegene er under 50 år. Hele 59 % av de kvinnelige tannlegene er under 35 år (34 personer). 7 tannleger er over 60 år. 32 % av tannpleierne er under 30 år, 40 % er under 35 år. En må forvente en del skifte i stillinger som følge av svangerskap, omsorg for barn og mobilitet.

Sykefravær 2001:

1997	3,8
1998	3,9
1999	5,2
2000	6,1
2001	5,8

Rekruttering og stabilisering

Tannhelsetjenesten har også i 2001 hatt problemer med å få tak i søkere til alle tannlege- og tannpleierstillingene.
Ved siden av annonser i fagtidsskriftene, er de ledige stillingen lagt ut på tannhelsetjenestens egen web-side www.tannhelsetjenesten-rogaland.no og på en felles side for alle fylkene www.tannhelsetjenesten.no. Tannhelsetjenesten har også deltatt på Geiloseminaret for tannlege- og tannpleierstudenter i rekruttteringsøyemed, og markedsført arbeidsplassen.
I samarbeid med Aetat har tannhelsetjenesten også søkt etter tannleger utenlands, primært fra Tyskland. Det arbeider nå 9 tyske tannleger i Rogaland.

DOT-Rogaland skal konkurrere om personell med privat praksis og med andre fylkeskommuner. Lønnsmessig er det ikke mulig å konkurrere med privat praksis.

Pr. september 2001 er det derfor behov for å heve basislønn for begge grupper for å være konkurransedyktig med fylkeskommunene vi konkurrerer om søkere med og bedre konkurerre med privar praksis.
Tannhelsetjensten har stabiliseringstillegg for opptjent tjenestetid i Rogaland.

3 ansatte har til sammen hatt 5 barnehageplasser i fylkeskommunale barnehager i 2001. Dette er plasser som er tildelt til personell som er vanskelig å rekruttere eller beholde. Plassene beholdes til skolepliktig alder, så lenge ansettelsesforholdet varer. Det er behov for å utvide dette tilbudet, og kunne tilby bolig, spesielt i distriktene.

Introseminar
Et eget introduksjonsseminar med gjennomgang av rutiner, regler og avtaler har vært avholdt for de nyansatte tannlegene og tannpleierene, og tannehelsesekretærene deres.

Prosjekter rettet mot forebyggende arbeid i DOT-Rogaland
Forebyggende tiltak er lovpålagt, og en klarere prioritering i DOT-Rogaland er ønskelig. Ellingsæterrapporten[1] peker også på behovet for informasjon og bevisstgjøring av brukerne av tannhelsetjenesten. Dette samsvarer med de resultater DOT fikk fra sin brukerundersøkelse i 1997. Tannhelsedata for 5-åringene viser en foruroligende nedgang i antall kariesfrie barn, og flere grupper i tannhelsetjenesten har satt i gang ulike tiltak:

- "Prosjekt I Forebyggelse av Tannråte" - (PIFT) i Haugesund/Karmøy
  Hovedmålet er å initiere og implementere et forebyggende opplegg for befolkningen i Haugesund/Karmøy, og med overføringsverdi til resten av fylket. Et av delmålene er å drive holdningsskapende arbeid rettet mot skoler, barnehager, foreldre, helsestasjoner, apotek og media.
  En undervisningsperm rettet mot helsestasjonene er nå ferdig og tas i bruk i disse dager.
- Profylaksepakke til småbarn i Strand
  Helsesøster deler ut tannbørster til alle 1-åringene og fluortabletter til alle 2-åringene ved kontroll på helsestasjonen, sammen med informasjon om forebygging av tann- og munnsykdommer .
- Profylaksepakke til småbarn i Hå
  Deles ut av helsesøster på 15 mnd kontroll på alle helsestasjonene i Hå (4 stykker). Pakken inneholder tannbørste, tannkrem, fluortabletter og et tannhelsebudskap med motivasjon i forhold til renhold, kosthold og fluor.
- Profylaksepakke til småbarn i kommunene i Nord-Ryfylke
  Tilsvarende pakker deles ut på helsestasjonene i dette distriktet også.
- Fluoranbefalinger
  Forskriften som kom fra Statens helsetilsynet i 1996 skapte en del forvirring blant helsepersonell og foreldre. Redusert bruk av fluor i årene som fulgte, er nok en av årsakene til økningen i kariesforekomst blant 5-åringene. En tannpleier i Sandnes har utarbeidet et forslag til brosjyre med fluoranbefalinger.
- Eldreuke
  Hele tannhelsetjenesten har i disse ukene (mai 2000 og oktober 2001) rettet fokus mot pleietrengende eldre i institusjoner og hjemmebaserte tjenester (gruppe C i tannhelseloven), for å informere om rettigheter i flg. loven og kartlegge behandlingsbehov. Men aller viktigst er kanskje arbeidet med å etablere gode kontakter med de som har ansvaret for den daglige pleien og veilede dem i deres arbeid. Vi har registrert mange positive tilbakemeldinger etter disse to ukene, og det er et prosjekt vi ønsker å videreføre og videreutvikle. Det er viktig med aktivitet

[1] Ellingsæter, Bjørn Endre (1997), "Den offentlige tannhelsetjenesten i Norge. Utvikling og resultater frem til 1995". Statens helsetilsyn.

rettet mot denne gruppen, da de ikke selv alltid kan gi uttrykk for sine behov eller oppsøke tjenesten.

- Undervisningsperm fra tannpleiergruppe i Nord-Jæren/Ytre-Ryfylke
  Perm som kan brukes ved undervisning av pleiepersonell på institusjoner og i hjemmesykepleien. Denne blir ferdig våren 2002 og skal deles ut til alle klinikkene.

Delplan 2002-2006

Tannhelsetjenesten leverte forslag til Delplan for 2002-2006 til Helse- og sosialutvalget desember 2001.

Kvalitetsutvalg

Nytt kvalitetsutvalg ble opprettet i september, med representanter fra alle yrkesgruppene, overtannlegene og fylkestannlegen. Utvalget har startet arbeidet med å lage en ny plan for kvalitetsutvikling i tannhelsetjenesten, med hovedvekt på klage- og avviksregistrering, oppdatering av kvalitetssikringshåndbøkene og kvalitetssikring av individuelle innkallingsintervall. Fortsatt fylkeskommunal forankring av tannhelsetjenesten gjør at arbeidet kan fortsette som planlagt.

Klager

I løpet av 2001 mottok og behandlet tannhelsetjenesten 10 skriftlige klager på tannbehandling utført i tannhelsetjenesten. I tillegg kommer "mishagsyttringer" på klinikkene og til overtannlegene hvor fullstendig oversikt mangler. I forhold til tjenesteomfanget er antall klager lavt, noe som kan tyde på at tjenesten fungerer godt. Det er likevel nødvendig å følge opp klager fra brukeren for å rette opp i enkeltsaker og forbedre tannhelsetjenesten.

HMS

AMU har hatt 5 møter og behandlet 51 saker i 2001.
Ingen vernerunder er gjennomført i 2001.
HMS avdelingen har bistått tannhelsetjenesten i en samarbeidskonflikt på en tannklinikk og foretatt målinger av lystgasskonsentrasjoner i tannlegens pustesone på tannklinikkene.
9 skader (stikk, kutt og 1 fall) er rapportert i 2001, mot 13 i 2000 og 18 i 1999.
Ingen AKAN saker i år. Heller ingen saker i attføringsutvalget, disse sakene er løst for de kom så langt. 4 personer er på attføring.

Innføring av Digora, hvor røntgenbildene blir digitalisert, er et betydelig fremskritt i HMS arbeidet. Det har gitt umiddelbare og merkbare forbedringer både for pasientene, ansatte og miljøet:

- lavere stråledoser for pasientene (reduksjon på ca 90%)
- redusert sekundærstråling på klinikkene
- totalt bortfall av spesialavfall som bly, fremkaller- og fikseringsvæske
- ingen avgassing under fremkalling som særlig var en belasting for tannhelsesekretærene.

Bonus

Bonusordningen er videreført med samme gode resultater for tjenesteproduksjonen og inntjening for de ansatte. I tillegg avsettes midler i en felles kurspott. Opplæringsplanen for 2001 har bl.a. benyttet disse midlene.

Fylkesrevisjonens revisjonsrapport

Fylkesrevisjonen har gjennomført en forvaltingsrevisjon[2] av DOT-Rogaland. Det er vanskelig å trekke noen entydig konklusjon, men rapporten peker på behovet for å kvalitetssikre forutsetningene for individuelle innkallingsintervall.

Revisjonen stiller spørsmålet om den helsefremmende og sykdomsforebyggende innsatsen i helsestasjoner, barnehager og i tannhelsetjenesten er tilstrekkelig for å opprettholde den gode tannhelsen som 5-åringene hadde i 1998.
Faktorer som:

- redusert fluorinnhold i barnetannkremer,
- et betydelig øket sukkerforbruk i befolkningen
- Statens helsetilsyns nye fluoranbefalinger[3] fra 1996, som bare anbefaler fluortabletter til risikopasienter

er ikke kommentert.

Utfordringer for tannhelsetjenesten fremover:

- **Styrke rekrutteringen, og øke tannpleierressursen.**
- **Øke innsatsen i det forebyggende tannhelsearbeidet.**
- **Videreføre tilbudet til prioriterte grupper basert på individuelle behov.**
- **Kvalitetssikre individuelle innkallingsintervall, og arbeidsfordelingen mellom tannleger og tannpleiere.**

[2] Fylkesrevisjonen i Rogaland (2001), "Offentlige tannhelsetjenester til barn og ungdom i Rogaland – konsekvenser av ledige stillinger ".
[3] Statens helsetilsyn (1996), "Retningslinjer for bruk av fluor i det kariesforebyggende arbeidet".

TABELLVEDLEGG TIL ÅRSMELDINGEN 2001

GRUPPE A	BARN OG UNGDOM 1-18 ÅR, FØDT 2000 - 1983						
	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandl.	Us og behandl. %	Under beh.	Planlagt ikke innkalt*
Nord Ryfylke	6337	6130	96,7	5046	79,6	243	1084
Hauges. / Karmøy	17426	16906	97,0	10347	59,4	1156	6559
Sør Ryfylke	3809	3732	98,0	2797	73,4	218	935
N.Jæren / Ytr.Ryf.	9870	9173	92,9	6883	69,7	417	2290
Stavanger	26139	25156	96,2	15205	58,2	885	9951
Sandnes	19534	18063	92,5	11878	60,8	1049	6185
Sør Jæren	16356	16145	98,7	12258	74,9	930	3887
ROGALAND	**99471**	**95305**	**95,8**	**64414**	**64,8**	**4898**	**30891**

*Innkluderer 1 og 2-åringene som får tilsyn på helsestasjon

GRUPPE B	PSYKISK UTVILKLINGSHEMMEDE OVER 18 ÅR						
	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandl.	Us og behandl. %	Under beh.	Planlagt ikke innkalt
Nord Ryfylke		94		92			2
Hauges. / Karmøy		250		218			32
Sør Ryfylke		24		17			7
N.Jæren / Ytr.Ryf.		88		80			8
Stavanger		219		201			18
Sandnes		128		118			10
Sør Jæren		359		322			37
ROGALAND	**1120**	**1162**	**103,7**	**1048**	**93,6**		**114**

*Mangler antall. Anslag er 0,3 % av totalbefolkningen.

GRUPPE C	ELDRE OG LANGTIDSSYKE I INSTITUSJON OG HJEMMESYKEPLEIE						
	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandl.	Us og behandl. %	Under beh.	Planlagt ikke innkalt
Nord Ryfylke	382	317	83,0	275	72,0		42
Hauges. / Karmøy	1009	719	71,3	621	61,5		98
Sør Ryfylke	241	223	92,5	188	78,0		35
N.Jæren / Ytr.Ryf.	318	255	80,2	197	61,9		58
Stavanger	1111	968	87,1	889	80,0		79
Sandnes	447	411	91,9	322	72,0		89
Sør Jæren	889	760	85,5	655	73,7		105
ROGALAND	**4397**	**3653**	**83,1**	**3147**	**71,6**		**506**

GRUPPE D	UNGDOM 19 OG 20 ÅR						
	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandl.	Us og behandl. %	Under beh.	Planlagt ikke innkalt
Nord Ryfylke	717	606	84,5	543	75,7	46	63
Hauges. / Karmøy	1730	1500	86,7	936	54,1	220	564
Sør Ryfylke	423	357	84,4	275	65,0	38	82
N.Jæren / Ytr.Ryf.	888	746	84,0	575	64,8	99	171
Stavanger	2295	1883	82,0	1263	55,0	174	620
Sandnes	1804	1361	75,4	823	45,6	170	538
Sør Jæren	1557	1418	91,1	1164	74,8	125	254
ROGALAND	**9414**	**7871**	**83,6**	**5579**	**59,3**	**872**	**2292**

GRUPPE E	PSYK.POL.KL., PAS. I PLEIE AV PÅRØRENDE, FANGER						
	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandl.	Us og behandl. %	Under beh.	Planlagt ikke innkalt
Nord Ryfylke		43		28			
Hauges. / Karmøy		136		109			
Sør Ryfylke		2		2			
N.Jæren / Ytr.Ryf.		46		24			
Stavanger		170		138			
Sandnes		64		48			
Sør Jæren		364		258			
ROGALAND		**825**		**607**			

GRUPPE F	UPRIORITERTE, VOKSNE BETALENDE PASIENTER						
	Totalt	Under tilsyn	Under tilsyn %	Us og behandl.	Us og behandl. %	Under beh.	Planlagt ikke innkalt
Nord Ryfylke	15402	2605	16,9	2111	13,7		494
Hauges. / Karmøy	45195	4604	10,2	3753	8,3		851
Sør Ryfylke	8998	1192	13,2	1152	12,8		40
N.Jæren / Ytr.Ryf.	22160	1842	8,3	1632	7,4		210
Stavanger	75692	3536	4,7	2953	3,9		583
Sandnes	43374	1364	3,1	1332	3,1		32
Sør Jæren	36626	5333	14,6	3964	10,8		1369
ROGALAND	**247447**	**20476**	**8,3**	**16897**	**6,8**		**3579**

DEKNINGSGRAD 2000. ANTALL ALLMENNTANNLEGER, PRIVAT OG OFFENTLIG					
Kommune	**Privat prakt. allmenn tannleger**	**Offentlig allmenn tannleger**	**Totalt**	**Innbyggere**	**Innbyggere pr tannlege**
Haugesund	25	7	32	30 362	957
Karmøy	9	10,5	19,5	36 971	1896
Utsira	0		0	256	
Haugesund/Karmøy	34	17,5	51,5	67589	1312
Sauda	3	1,8	4,8	5 081	1 059
Suldal	0	2	2	4 043	2 022
Vindafjord	0	2,5	2,5	4 848	1 939
Bokn	0	0,25	0,25	786	3 144
Tysvær	1	2,5	3,5	8 828	2 522
Nord Ryfylke	4	9,05	13,05	23 586	1 807
Hjelmeland	0	1,2	1,2	2 756	2 297
Strand	3	4,3	7,3	10 122	1 387
Forsand	0	0,5	0,5	1 018	2 036
Sør Ryfylke	3	6	9	13 896	1 544
Kvitsøy	0	0,2	0,2	523	2 615
Finnøy	0	1	1	2 865	2 865
Rennesøy	0	1	1	3 311	3 311
Randaberg	3	1,8	4,8	8 773	1 828
Sola	7	5	12	18 915	1 576
Ytre-Ryfylke	10	9	19	34 387	1 810
Stavanger	64	24,7	88,7	108 818	1 227
Lund	1	1	2	3 096	1 548
Bjerkreim	0	1,5	1,5	2 456	1 637
Gjesdal	2	2,9	4,9	8 911	1 819
Sandnes	31	12,3	43,3	52 998	1 224
Sandnes	34	17,7	51,7	67461	1 305
Sokndal	1	1	2	3358	1 679
Egersund	10	3	13	13 228	1 018
Hå	3	5,7	8,7	13 921	1 600
Klepp	3	3	6	13 789	2 298
Time	6	3,5	9,5	13 317	1 402
Sør-Jæren	23	16,2	39,2	57 613	1 470
Rogaland	**172**	**100,15**	**272,15**	**373 350**	**1 372**

ANTALL PRIVAT PRAKTISERENDE TANNLEGER					
Kommune	**Allmenn-praksis**	**Kjeve-ortopedi**	**Periodonti**	**Oral kirurgi**	**Totalt**
Stavanger	64	7	2	1	74
Sola	7		1		8
Randaberg	3				3
Time	6	2			8
Klepp	3				3
Eigersund	10	1	1		12
Gjesdal	2				2
Lund	1				1
Hå	3				3
Sandnes	31	3			34
Sokndal	1				1
Strand	3				3
Haugesund	25	4	1		30
Karmøy	9	1			10
Sauda	3				3
Tysvær	1				1
Rogaland	**172**	**18**	**5**	**1**	**196**